

Dosarul nr. 2ra-59/21

2ra-1663/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. C. Guzun)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. G. Dașchevici, V. Clima, I. Țurcan)

ÎNCHEIERE

14 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Larisa Mamaliga,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Gheorghe
Cașcaval și Larisa Mamaliga (Cașcaval) împotriva lui Eugen Balan, intervenient
accesoriu notarul public Bondarciuc Olga, cu privire la anularea actelor juridice,
împotriva deciziei din 15 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La data de 23 septembrie 2015 Gheorghe Cașcaval și Larisa Mamaliga
(Cașcaval) s-au adresat în instanță cu o cerere de chemare în judecată împotriva lui
Eugen Balan, intervenient accesoriu notarul public Bondarciuc Olga, cu privire la
anularea actelor juridice.

În motivarea acțiunii, reclamanții au indicat că la 22 decembrie 2014,
în cadrul dosarului civil nr. 2-388/2014, Judecătoria Botanica a confirmat
tranzacția de împăcare cu valoarea de 150 013,49 de euro, încheiată între Gheorghe
Cașcaval în calitate de debitor și Eugen Balan în calitate de creditor.

La baza tranzacției de împăcare a stat contractul de împrumut nr. xxxx
din 19 mai 2011 cu valoarea de 933 620,80 de lei, încheiat între Gheorghe Cașcaval
în calitate de împrumutat și Eugen Balan în calitate de împrumutător; contractul de
împrumut din 19 martie 2011 cu valoarea de 26 700 euro; contractul de împrumut
din 16 noiembrie 2011 cu valoarea de 10 000 euro; contractul de împrumut din
29 ianuarie 2013 cu valoarea de 14 150 de euro.

S-a invocat că, de facto, contractele de împrumut menționate sunt fictive,
iar sumele indicate în acestea nu au fost transmise, acest fapt rezultând din
datele la care contractele au fost încheiate. În realitate, sumele reflectate erau
procente la dobândă din suma împrumutată de către Gheorghe Cașcaval de la Eugen
Balan.

Reclamanții Gheorghe Cașcaval și Larisa Mamaliga au solicitat prin cererea de chemare în judecată: - declararea nulității tranzacției de împăcare din 22 decembrie 2014 cu valoarea de 150 013,49 de euro, încheiate între Gheorghe Cașcaval și Eugen Balan, confirmată prin încheierea Judecătorei Botanica; - declararea nulității contractului de împrumut nr. xxxx din 19 mai 2011 cu valoarea de 933620,80 de lei; - declararea nulității contractului de împrumut din 19 martie 2011 cu valoarea de 3037 de euro; - declararea nulității contractului de împrumut din 12 august 2011 cu valoarea de 26 700 euro; - declararea nulității contractului de împrumut din 16 noiembrie 2011 cu valoarea de 10 000 euro; - declararea nulității contractului de împrumut din 29 ianuarie 2013 cu valoarea de 14 150 de euro (f.d. 7-13, vol. I).

Ulterior, Gheorghe Cașcaval și Larisa Mamaliga, reprezentați de avocatul Balmuș Ștefan, au depus cerere de renunțare la acțiune și de încetare a procesului, în partea ce ține de pretenția cu privire la declararea nulității tranzacției de împăcare din 22 decembrie 2014 cu valoarea de 150 013, 49 de euro.

Prin încheierea din 26 septembrie 2017 a Judecătorei Chișinău sediul Rîșcani, s-a admis cererea de renunțare la acțiune a lui Gheorghe Cașcaval și Larisa Mamaliga, în partea ce ține de declararea nulității tranzacției de împăcare din 22 decembrie 2014 cu valoarea de 150 013, 49 euro, încheiată între Gheorghe Cașcaval și Eugen Balan, confirmată prin încheierea Judecătorei Botanica nr. 2-388/14, cu încetarea procesului civil în partea dată (f.d. 151, vol. I).

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău sediul Rîșcani din 26 septembrie 2017, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Cașcaval și Larisa Mamaliga. S-a anulat contractul de împrumut nr. xxxx din 19 mai 2011, încheiat între Gheorghe Cașcaval și Eugen Balan, autentificat de notarul public Olga Bondarciuc, prin care Eugen Balan s-a obligat să transmită în proprietatea lui Gheorghe Cașcaval bani în sumă de 56 000 euro, convertiți în lei moldovenești conform cursului oficial al Băncii Naționale. S-a anulat actul juridic sub formă de recipisă eliberată la data de 19 martie 2011 de către reclamantul Gheorghe Cașcaval, prin care ultimul a declarat că a luat cu titlu de împrumut suma de 3 037 de euro. S-a anulat actul juridic sub formă de recipisă din 16 noiembrie 2011, prin care Gheorghe Cașcaval a declarat că a luat cu împrumut de la Eugen Balan suma de 10 000 euro, cu adaos de 2% la soldul datoriei. S-a anulat actul juridic sub formă de recipisă din 29 ianuarie 2013, eliberată de Gheorghe Cașcaval, prin care ultimul a declarat că a împrumut de la Eugen Balan suma de 14 150 de euro, ca prelungire a contractului de ipotecă pe perioada pînă la 3 februarie 2013. S-a încasat de la Balan Eugen în beneficiul lui Gheorghe Cașcaval cheltuielile de judecată pentru achitarea taxei de stat în sumă de 25 000 lei. În rest, pretenția reclamantului privind suspendarea procedurii de executare a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d. 152, vol. I).

Prin hotărârea suplimentară a Judecătorei Chișinău sediul Rîșcani din 23 octombrie 2017, s-a anulat contractul de împrumut din 12 august 2011, încheiat între Gheorghe Cașcaval și Eugen Balan, prin care ultimul s-a obligat să-i dea cu titlu de împrumut lui Gheorghe Cașcaval bani în sumă de 26 700 euro, ceea ce conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei, la ziua semnării contractului, constituia suma de 432 256 de lei (f.d. 164, vol. I).

Prin decizia din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Eugen Balan și menținută Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani din 26 septembrie 2017.

Prin decizia din 20 noiembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de Eugen Balan, reprezentat de avocatul Sorin Corceac, casată integral decizia din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău și trimisă cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 iulie 2020, cererea de apel declarată de Eugen Balan a fost admisă. A fost casată integral hotărîrea Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani din 26 septembrie 2017 și hotărîrea suplimentară a Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani din 23 octombrie 2017, cu adoptarea unei noi hotărîri. A fost respinsă drept neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Gheorghe Cașcaval și Larisa Mamaliga (Cașcaval) împotriva lui Eugen Balan, intervenient accesoriu notarul public Olga Bondarciuc, cu privire la anularea actelor juridice.

În favoarea acestei soluții, instanța de apel a indicat că, odată ce, prin încheierea irevocabilă a Judecătoria Botanica mun. Chișinău din 22 decembrie 2014, debitorul Cașcaval Gheorghe a recunoscut existența datoriei față de apelant în mărime totală de 150013,49 euro, ce s-a format ca rezultat al neexecutării obligațiilor asumate în baza contractelor contestate în prezenta cauză și constă din datoria în mărime totală de 109887 euro, dobînda de întîrziere în sumă de 40126,49 euro și s-a confirmat tranzacția de împăcare încheiată între Eugen Balan și Gheorghe Cașcaval privind încasarea datoriei, faptele stabilite printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza. Astfel, contractele de împrumut au fost emise cu consimțămîntul manifestat prin voința persoanei de a încheia un act juridic. Instanța și-a motivat decizia prin prisma prevederilor art. 122 alin. (1), 208 alin. (5) și 669 Cod civil, în vigoare la momentul constituirii raporturilor juridice. Instanța a statuat, de asemenea, că, din moment ce actele contestate purtau formă autentică, și modificările la acest contract urmau a fi efectuate în aceeași formă, motiv pentru care nici o altă modalitate de probațiune nu poate fi admisă în speță.

La 06 octombrie 2020, Larisa Mamaliga a declarat recurs împotriva deciziei din 15 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

În susținerea cererii de recurs, a indicat că încheierea Judecătoria Botanica mun. Chișinău din 22 decembrie 2014 nu putea fi reținută în cazul dat în condițiile în care recurenta Larisa Mamaliga (Cașcaval) nu a fost parte la tranzacția confirmată prin încheierea dată și, astfel, nu era opozabilă acesteia, neconstituind un impediment pentru înaintarea prezentei acțiuni cu solicitările respective. Totodată, a arătat că în prezent, pe rol se află la examinare în cadrul Judecătoria Chișinău sediul Centru cererea înaintată de către reclamantii Gheorghe Cașcaval și Larisa Mamaliga privind revizuirea încheierii Judecătoria Botanica nr. 2-388/14 cu privire la confirmarea tranzacției de împăcare între Gheorghe Cașcaval și Eugen Balan.

A solicitat recurenta admiterea cererii de recurs, casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 iulie 2020 ca fiind neîntemeiată, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care să se dispună menținerea fără modificări a hotărîrii Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani din 26 septembrie 2017 și a hotărîrii suplimentare a Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani din 23 octombrie 2017.

Examinând admisibilitatea recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 17 noiembrie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței. Astfel, pe 18 ianuarie 2021, a fost înregistrată referința reprezentantului intimatului Eugen Balan, avocat Sorin Corceac, în interesele acestuia, solicitând declararea drept inadmisibil a recursului în temeiul art. 433 Cod procedură civilă.

În conformitate cu art. 431 alin. (2) din Codul de procedură civilă, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 15 iulie 2020, care a fost expediată în adresa participanților la proces la data de 22 august 2020 (f.d.180 vol. II), însă nu există dovada recepționării de către participanții la proces.

Astfel, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată la data de 06 octombrie 2020 de către recurentă în interiorul termenului legal.

Examinând temeiurile recursului declarat de către recurenta Larisa Mamaliga, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 Codul de procedură civilă.

La caz, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, argumentele invocate de recurentă în cererea

de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentei este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelor încălcări esențiale sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

La caz, criticile invocate de recurentă nu pot duce la admisibilitatea recursului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, acesta fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor.

Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

Or, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurentei, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul său cu soluția dată de instanța de apel, iar criticile invocate în recurs nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea recursului ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de către Larisa Mamaliga.

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

În asemenea circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care

ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil și consideră că recursul declarat de către Mamaliga Larisa nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În temeiul art. 270, art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Larisa Mamaliga.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Mariana Pitic

Nicolae Craiu